

Medical Treatment on Shabbat # 6: Saving Lives Part 2

R' Mordechai Torczyner – michael.torczyner@yu.edu

Beyond actions that are explicitly life-saving

1. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 328:17

צ"ל ספק סכנת נפשות ור"ל דאפילו אומרים רק שמא יכבד עליו החולי ויסתכן נמי שרי וזהו שסיים הרמ"א וע"ל סימן תרי"ח דכן מבואר שם לענין אכילת יוה"כ וה"ה כאן:

It should say "a possible danger to life". Meaning, even if they say that *maybe* the illness will worsen and he will be endangered, it is permitted. This is why Rama concluded, "See section 618," for there this point is made regarding eating on Yom Kippur. The rule is the same here.

2. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Shulchan Aruch Orach Chaim 328:4

מכה של חלל אינה צריכה אומד, שאפילו אין שם בקיאים וחולה אינו אומר כלום, עושים לו כל שרגילים לעשות לו בחול. אבל כשיודעים ומכירים באותו חולי שממתין ואין צריך חילול, אסור לחלל עליו אף על פי שהיא מכה של חלל.

An internal wound need not be evaluated; even without experts, and with the patient saying nothing, we do for him all that we would normally do during the week. But when we know and recognize that it can wait, and desecration is not needed, then one may not violate Shabbat for him, even though the wound is internal.

3. Ramban (13th century Spain), Torat ha'Adam Sha'ar haMeichush, Inyan haSakkanah 5

מכה של חלל דאמרינן אינה צריכה אומד, לומר שאפי' אין שם בקיאים וחולה נמי אינו אומר כלום, עושים לו כל שרגילים לעשות לו בחול ממאכלים ורפואות שהן יפין לחולה, ומחללין שבת ואין נשאלים כלל. אבל כשיודעים ומכירים (נ"א: ורגילין) באותו חולי שהוא ממתין ואין צריך חילול ודאי אסור לעשות לו.

An internal wound, for which we say it need not be evaluated, this says that even if there are no experts present and the patient also says nothing, we do for him all that we would normally do for him during the week, of foods and medicines which are good for the ill, and we desecrate Shabbat and we do not ask at all. But if we know and recognize (alt. are accustomed to) that illness, that it can wait and it does not need desecration, it is certainly prohibited to do this for him.

4. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), Mishneh Berurah 328:14

כל שברור שאין במניעת אותו דבר חשש סכנה אע"פ שמ"מ צריך הוא לו ורגילין לעשות לו אין עושים אותו בשבת אלא ע"א"י כדן צרכי חולה שאין בו סכנה

Where it is clear that withholding treatment is not dangerous, then even though one needs it, and it is normally done, one does not do it on Shabbat other than via a non-Jew. It is like the treatment of a patient who is not dangerously ill.

Hutrah or Dechuyah?

5. Rabbeinu Asher (13th-14th century Germany/Spain), Commentary to Yoma 8:14

כיון דהתורה התירה לנו אוכל נפש ביום טוב הוה לדידן כל אוכל נפש ביום טוב כמו בחול. והכי נמי כיון שהתירה תורה פיקוח נפש הוי כל מלאכה שעושה בשבת בשביל חולה שיש בו סכנה כאילו עשאה בחול.

Because the Torah permitted us to prepare food on Yom Tov, all food preparation on Yom Tov is like on a weekday for us. So, too, because the Torah permitted saving lives, every act one performs for a dangerously ill person on Shabbat is as though one did it on a weekday.

6. Rambam (12th century Egypt), Mishneh Torah, Hilchot Shabbat 2:1

דחוייה היא שבת אצל סכנת נפשות כשאר כל המצות.
Shabbat is pushed off regarding danger to life, as are the rest of the mitzvot.

7. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), Kesef Mishneh to Hilchot Shabbat 2:!

בפרק כיצד צולין (פסחים ע"ז) איפליגו תנאי טומאה אם דחוייה היא בציבור או הותרה... ומשמע בגמרא דהלכה כמ"ד דחוייה היא וכן פסק רבינו בפ"ד מהל' ביאת המקדש. ומשמע דכי היכי דאיפליגו בטומאה ה"נ איפליגו בשבת לגבי חולה אם היא דחוייה או הותרה וקי"ל כמ"ד דחוייה וכ"כ הרשב"א והר"ן שהשבת דחוייה היא אצל חולה ולא הותרה:

On Pesachim 77 the Tannaim debate whether *tumah* is pushed off for communal korbanot, or permitted... And the gemara implies that the halachah follows the view that it is pushed off, and so our master ruled in Hilchot Biat haMikdash 4. And it sounds like just as they debate regarding *tumah*, so they debated regarding Shabbat for an ill person, is it pushed off or permitted, and we follow the view that it is pushed off. And so wrote the Rashba and the Ran that Shabbat is pushed off for an ill person, and not permitted.

8. Rabbi Shlomo ibn Aderet (13th-14th century Spain), Shu"t Rashba 1:689

שמעתי מאחד מגדולי הרבנים שהעיד משם הרב רבי מאיר מרוטנבורק. שהורה להתיר לשחוט אפילו במקום שיש שם נבלה להאכילו. אלא שהטעם שאמרו לי משמו חלוש מאד על כן איני כותבו לך.

והוא הרב שהגיד לי כן דעתו, וטעמו משום דאם אין שוחטין לו יבא לידי סכנה שימנע מלאכול הנבלה וימות.

ולי נראה שהכל תלוי במחלוקת אם נאמר שבת דחוייה או נאמר שבת הותרה אצל חולה... וכדרך שאמרו בטומאה... למ"ד דחוייה היא מאכילין לו הנבילה שהוא צריך לאכול ואין אנו עוברין לשחוט לו. שבמקום שיש לו בשר לאכול לא נעבור אנו ולא נדחה את השבת. וכמדומה שהלכה כמאן דאמר שבת דחוייה היא ולא הותרה.

מכל מקום כל שאין שם נבילה לא אמרינן לגוי לשחוט כיון שהיא דחוייה אצלו. ותדע לך שהרי שנינו בברייתא אין עושין דברים הללו לא על ידי גוים ולא על ידי קטנים אלא על ידי גדולי ישראל.

I heard from one of the great rabbis, who testified in the name of Rabbi Meir of Rothenburg, that he permitted shechitah even where there already was a *neveilah* to feed the patient. But the reason they told me in his name is very weak, and so I won't record it for you.

And he, the rabbi who reported this view to me, explained it's because if we don't shecht for him then he will be endangered, refraining from eating the *neveilah*, and he will die.

It appears to me that all of this depends on the debate as to whether we say Shabbat is pushed off, or we say Shabbat is permitted, for an ill person... And as they said for *tumah*... According to the view that it is pushed off, we feed him *neveilah* which he needs to eat, and we do not violate with shechitah for him, for where there is meat to eat we will not trespass and we will not violate Shabbat. And it appears that the halachah follows the view that Shabbat is pushed off, and not permitted.

Still, as long as there is no *neveilah*, we do not tell a non-Jew to slaughter since Shabbat is [only] pushed off for him. You know this because we learned in a braita, "We do not do these things via non-Jews or via minor, but via adult [or "great"] Jews.

9. Talmud, Shabbat 19a

תנו רבנן: אין מפליגין בספינה פחות משלשה ימים קודם לשבת. במה דברים אמורים - לדבר הרשות, אבל לדבר מצוה - שפיר דמי. ופוסק עמו על מנת לשבות, ואינו שובת, דברי רבי. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אינו צריך. ומצור לצידן, אפילו בערב שבת מותר.

תנו רבנן: אין צרין על עיירות של נכרים פחות משלשה ימים קודם לשבת, ואם התחילו - אין מפסיקין.

One may not embark on a boat for an optional trip within three days of Shabbat, but one may do so for a mitzvah purpose. Rebbe said: One must arrange with the boat to halt. Rabban Shimon ben Gamliel said: This is not necessary.

One may travel from Tyre to Cidon even on a Friday.

One may not lay siege within three days of Shabbat, but one need not halt a siege which already began.

10. Rabbi Zerachyah halevi (12th century Spain), HaMaor HaKatan to Shabbat, 7a

כל שלשה ימים קודם לשבת קמי שבתא מקרי ונראה כמתנה לדחות את השבת מפני שאין דבר שעומד בפני פקוח נפש והוא הדין להפריש במדברות וכל מקום סכנה שאדם עתיד לחלל בו את השבת

All three days preceding Shabbat are called "before Shabbat" and one who embarks appears to have decided to violate Shabbat, for nothing stands before saving a life. The same would apply to embarking into the wilderness or some other dangerous place, such that one is destined to violate Shabbat.

11. Rabbi Yosef Karo (16th c. Israel), Shulchan Aruch Orach Chaim 248:4

היוצאים בשיירא במדבר, והכל יודעים שהם צריכים לחלל שבת כי מפני הסכנה לא יוכלו לעכב במדבר בשבת לבדם, ג' ימים קודם שבת אסורים לצאת, וביום ראשון ובשני ובשלישי מותר לצאת, ואם אחר כך יארע לו סכנה ויצטרך לחלל שבת מפני פיקוח נפש, מותר, ואין כאן חילול...

We may not embark on a caravan within three days of Shabbat, if it is well-known that we will need to violate Shabbat due to the danger of halting there alone on Shabbat. We may embark on Sunday, Monday and Tuesday, and if danger occurs afterward and we need to violate Shabbat to save lives, it is permitted and that is not termed 'desecration'...

12. Rabbi Mechel Handler (20th-21st century USA), *Madrich l'Chevra Hatzalah*, pp. 27-28

There are 8 criteria for an action to be considered *meleches machsheves*. Any *melachah* performed on Shabbos that is lacking any one of these 8 conditions is not considered *meleches machsheves* and is only Rabbinically forbidden.

	Criteria	Description
1	Normal Manner	<i>Ke'darko</i> and not <i>shinui</i>
2	Productive	<i>Mesaken</i> , not <i>mekalkel</i>
3	Similar Purpose	<i>Tzerichah l'gufah</i>
4	Intentional	<i>Kavanah</i> and not <i>misasek</i>
5	Enduring	<i>Miskayem</i> and not temporary
6	Complete	<i>Kulah</i> and not <i>mechtzah</i>
7	Directly	<i>Asiyah</i> and not <i>grama</i>
8	Alone	<i>Levad</i> and not <i>shenayim she'asuha</i>

The following is the order of preference when the situation warrants the need to select *ha-kal ha-kal techilah*, such as upon returning from a call (a combination of these options can be used to lessen the *melachah*):

1. *Grama*
2. Temporary
3. Performed by a non-Jew
4. *Shinui* and *ke'l'achar yad*
5. ...

13. Rabbi Yisrael Meir Kagan (20th century Poland), *Mishneh Berurah* 328:6

ואם החולה בעצמו מתיירא שיעברו עליו את השבת כופין אותו ומדברים על לבו שהוא חסידות של שטות

Should the patient fear that they will violate Shabbat for him, they should compel him and convince him, for this would be foolish piety.

14. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), *Shulchan Aruch Orach Chaim* 618:1

חולה שצריך לאכול, אם יש שם רופא בקי אפילו הוא עובד כוכבים שאומר: אם לא יאכילו אותו אפשר שיכבד עליו החולי ויסתכן, מאכילין אותו על פיו... אפילו אם החולה אומר: אינו צריך, שומעים לרופא

If a patient needs to eat, and an expert doctor – Jewish or not Jewish – says that without eating his illness may worsen and he may be endangered, we feed him... Even if the patient denies needing it, we listen to the doctor.

Safek Pikuach Nefesh

15. *Mishnah Yoma* 8:6 (83a)

החושש בגרונו מטילין לו סם בתוך פיו בשבת מפני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת:

One may put medicine into the mouth of a person who has a sore throat [other editions: mouth] on Shabbat, because it could be dangerous to life, and any doubt in a matter of life overrides Shabbat.

16. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), *Minchat Shlomo* 2-3:37

ולענין עיקר הדבר מה נקרא ספק פקו"נ ומה לא, ועד איפה הוא הגבול, גם אנכי בעניי הסתפקתי טובא בזה, אלא שמצד הסברא נלענ"ד דכל שדרך רוב בני אדם לברוח מזה כבורח מפני הסכנה ה"ז חשיב כספק פקוח נפש וקרינן ביה בכה"ג וחי בהם ולא שימות בהם, אבל אם אין רוב בני אדם נבהלים ומפחדים מזה אין זה חשיב סכנה.

Regarding the essential matter of what is called *safek pikuach nefesh* and what is not, and where is the boundary – I have also been in great doubt about this. Logically, in my humble opinion, in any case where most people would flee from this like one who flees from danger, this is considered *safek pikuach nefesh*, and we apply in such a case "And you shall live by them' – and not to die by them." But if most people would not be scared of this, it is not called danger.